

ROZWÓJ MOWY DZIECKA PRZEDSZKOLNEGO W POSZCZEGÓLNYCH OKRESACH

DZIECKO 3 LETNIE

- dziecko w tym wieku potrafi porozumieć się z otoczeniem, jego mowa jest już w pewnym stopniu ukształtowana, jednak jej rozwój odbywa się w dalszym ciągu i często pojawiają się błędy;
- wyrazy mogą być skracane o początkową lub końcową sylabę, głoski w wyrazie mogą być poprzestawiane (np. kaspotka 'skarpetka', kordła 'kołdra'), występują uproszczenia grup spółgłoskowych (np. psola 'pszczoła', wonek 'dzwonek' i zlepki wyrazów);
- dziecko powinno wymawiać wszystkie samogłoski tak ustne jak i nosowe : a, o, e, u, i, y, ą, ę chociaż może je zamieniać (np. a->o, e->a, i->y)
- powinny występować spółgłoski twarde i miękkie:
m, m', b, b', p, p', f, f', w, w', ś, ć, ź, dź, n, n', k', g, g', ch, t, d, l, l', ł, j
- pojawiają się głoski s, z, c, dz, a nawet sz, ż, cz, dż, ale **często są miękkie i zastępowane przez ś, ź, ć, dź;**
- **głoska r jest zwykle zamieniana na j lub l;**

DZIECKO 4 - LETNIE

- dziecko nie ma jeszcze wprawy w wymawianiu pewnych głosek;
- **utrwalają się głoski s, z, c, dz, dziecko nie powinno ich zamieniać na ich miękkie odpowiedniki ś, ź, ć, dź;**
- **głoski sz, ż, cz, dż dziecko może wymieniać na s, z, c, dz – jest to tzw. seplenienie fizjologiczne;**
- pojawia się głoska r, choć jej brak nie powinien jeszcze niepokoić;
- może pojawić się tzw. hiperpoprawność związana z opanowaniem nowych, trudnych głosek np. zastępowanie głosek s, z, c, dz, przez sz, ż, cz, dż - sztol 'stół', cukierek „cukierek”;

DZIECKO 5 – LETNIE

- mowa dziecka w tym wieku powinna być zrozumiała;
- **ustala się szereg sz, ż, cz, dż, dziecko potrafi je już bezbłędnie powtórzyć, choć w mowie potocznej mogą wciąż być zastępowane przez s, z, c, dz;**
- **często występuje hiperpoprawność; gdy dziecko opanuje np. głoskę „sz” zaczyna używać ją w nadmiarze np. zamiast sowa –szowa, sok – szok itp.**
- **głoska r powinna być już wymawiana, chociaż często pojawia się dopiero w tym okresie;**

- wypowiedzi uwzględniają kolejność zdarzeń i zależności przyczynowo – skutkowe, są zwykle poprawne gramatycznie;
- dziecko potrafi wyjaśnić znaczenie słów, opisać cechy przedmiotów i możliwość ich zastosowania;
- dziecko dokonuje autokorekty i chętnie poprawia innych;

DZIECKO 6 – LETNIE

- **do końca 6 roku życia dziecko powinno poprawnie wymawiać wszystkie dźwięki, najtrudniejsze do opanowania są głoski sz, ż, cz, dż oraz r;**
- dziecko powinno:
 - umieć porównywać (odnajdywać różnice i podobieństwa) oraz klasyfikować przedmioty pod względem wielkości, kształtu, koloru, ciężaru, funkcji użytkowej
 - dokonywać analizy i syntezy słuchowej wyrazów o prostej budowie fonetycznej (tzw. głoskowania)
 - wyodrębniać głoski na początku, na końcu i w środku wyrazu
 - samodzielnie wymyślać wyrazy rozpoczynające się na daną głoskę
 - wyklaskiwać ilość sylab w wyrazie
 - określać położenie przedmiotu względem otoczenia (nad, pod, obok, między, wewnątrz itp.)
 - określać kierunek (do tyłu, na wprost, w bok itp.)
- proces rozwoju języka trwa nadal, dziecko uczy się nowych wyrazów, wypowiedzi wzbogacają się wraz ze zdobywaniem doświadczeń i rozszerzaniem wiedzy o otaczającym świecie

Opracowała: Agnieszka Milewska-Kłós

Literatura: Genowefa Demel „Elementy logopedii”, Kinga Kozłowska „Wady wymowy możemy usunąć”, Linda Clark&Catarine Ireland „Uczymy się mówić, mówimy by się uczyć” Genowefa Demel., Minimum logopedyczne nauczyciela przedszkola”